

Stichting Broeker Kerk - Jaarverslag 2024

Algemeen

Stichting Broeker Kerk is opgericht in 2017. De kerkgemeenschap heeft de eigendom, het beheer en het onderhoud van de Sint Nicolaaskerk in 2018 overgedragen aan de Stichting Broeker Kerk. De stichting is sindsdien verantwoordelijk voor de instandhouding van de kerk. Monumentenwacht, die in 2018/2019 nog heel wat kritiekpunten had op het onderhoud van de Broeker kerk, is inmiddels erg tevreden: we hebben nu zelfs een voorbeeldfunctie!

Strategische richting Stichting Broeker Kerk 2025-2028

Het bestuur formuleerde eerder beleidsdoelen in de notitie *Stip op de horizon*. Het gaat om het intensiveren van de fondsenwerving voor instandhouding en restauratie van het gebouw, om het creëren van nieuwe faciliteiten en om verduurzaming daar waar mogelijk. Tevens willen we de culturele activiteiten uitbreiden. Voortvloeiend hieruit zijn we op zoek naar nieuwe manieren om werkracht aan ons te binden door bijvoorbeeld meer mogelijkheden te bieden aan Broekers die incidenteel willen meewerken, in plaats van in een vast vrijwilligers verband. Ook in 2024 werkten we aan de realisatie van deze doelen, samen met onze gilden van vrijwilligers. In april hebben we het beleidsplan voor de periode 2025-2028 vastgesteld.

Contacten met 'stakeholders'

Gemeente Waterland

Met de Gemeente waren er naast de gebruikelijke contacten extra bijeenkomsten in verband met de Kerkenvisie. Tijdens de gemeenteraadsvergadering van november 2024 is de kerkenvisie Waterland officieel vastgesteld. In 2025 zal de gemeente enkele bijeenkomsten organiseren. De Broekerkerk bleek op een heel aantal punten een soort voortrekkersrol te hebben. We hebben aangeboden om onze kennis en ervaring met de overdracht van de kerk aan het dorp, resp. de Stichting Broeker Kerk, te delen met de andere kerkgemeenschappen in Waterland.

De gemeente heeft toegezegd het Kerkplein weer te gaan onderhouden. Verderop in dit verslag gaan wij in op de instandhouding van het gebouw. De gemeente is eigenaar van de toren en bereidt al geruime tijd het groot onderhoud aan de toren voor. Wij hebben begrepen dat voor deze werkzaamheden subsidie aan de gemeente is toegekend. De gemeente moet voor de werkzaamheden nog een aannemer selecteren. Het is dan ook nog niet bekend wanneer de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd.

Kerkgemeenschap

Regulier halfjaarlijks overleg was er met een vertegenwoordiging van het kerkbestuur. Ook tussendoor weten we elkaar goed te vinden. Na de fusie van de kerken in Broek en Zuiderwoude/Uitdam worden de kerkdiensten afwisselend in Broek en Zuiderwoude gehouden. We hebben kennis gemaakt met de nieuwe dominee, ds. Hermen Kroesbergen.

Kerkplein burens

Ook in 2024 hadden we regelmatig contact met de burens. Zij zetten zich op verschillende manieren in voor het onderhoud van het Kerkplein en daar zijn we hen zeer dankbaar voor. Het hele Kerkplein kreeg weer een onderhoudsbeurt, aangeboden door een buurman. Daarbij zijn de leibomen gesnoeid. De gemeente heeft de bomen langs de openbare weg gesnoeid. De kerkpleinburens waren uitgenodigd voor de vrijwilligersbijeenkomst in november.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond eind 2024 uit de volgende leden:

Marius Josephus Jitta, voorzitter

Guliël Schuwer, penningmeester. Guliël heeft Laurens Winkel die begin 2014 aftrad, als penningmeester opgevolgd.

Marieke Maars secretaris, voorgedragen door de stichting Broeker Gemeenschap

Frans Haak, voorgedragen door de diaconie van de Protestantse Gemeente

Eliane Attinger en Eduard van Holst Pellekaan, leden

Frans Haak trad in januari 2024 toe tot het bestuur. Hij volgt Laurens Winkel op als door de diaconie voorgedragen bestuurslid.

Zomer 2024 trad Klaas Valk, het tweede op voordracht van de kerkelijke gemeente benoemde bestuurslid, af in verband met de duur bestuurslidmaatschap en de drukte van andere verplichtingen.

Het bestuur is Laurens en Klaas erkentelijk voor het vele werk dat zij voor de Stichting hebben gedaan. Het bestuur is nog in overleg met de kerkelijke gemeente over de benoeming van een tweede bestuurslid op haar voordracht.

Het bestuur kwam een tiental keren bij elkaar.

Financiële middelen

De stichting verwerft middelen uit drie bronnen: verhuur en exploitatie, subsidies (met name voor groot onderhoud) en bijdragen van particuliere fondsen, donaties en giften van de lokale gemeenschap.

1. Bij verhuur gaat het om structureel verhuur aan gebruikers en om incidentele verhuur voor evenementen. Met de kerkgemeenschap zijn afspraken gemaakt over de vergoeding die zij betaalt voor het gebruik. In verband met de fusie van de kerkelijke gemeente Broek in Waterland met de kerkelijke gemeente in Zuiderwoude en Uitdam, is de frequentie van de kerkdiensten in Broek gewijzigd naar in principe eens in de twee weken. De Stichting is de kerkelijke gemeente erkentelijk voor het feit dat dit niet tot een vermindering van de financiële bijdrage aan de Stichting heeft geleid. Exploitatie betreft de horeca. Uit de exploitatie van de horeca ontvangt de Stichting een aan de omzet gerelateerde vergoeding.

2. Bij subsidies gaat het om bijdragen van de overheid. Van het Rijk ontvangen wij een instandhouding subsidie voor een periode van zes jaar, vanuit de *Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM)*, één van de regelingen op grond van de Erfgoedwet. Deze subsidie is bestemd voor structurele werkzaamheden zoals het onderhoud van de buitenmuren in de jaren 2022 tot en met 2024. SIM-gelden moet de ontvanger matchen met hetzelfde bedrag aan eigen middelen. De provincie Noord-Holland ondersteunt grotere onderhoudswerkzaamheden aan bijvoorbeeld de gevels met projectbijdragen. Bij de gemeente Waterland is een periodiek subsidie aangevraagd en toegekend voor de culturele evenementen.

3. Bij giften gaat het om donaties met een structureel of een incidenteel karakter. Voor de werving van deze giften heeft zich ook in 2024 het Steunpilarengilde succesvol ingezet.

4. In 2024 zijn succesvol fondsen geworven voor de aanstaande restauratie van de kroonluchters en de herbouw van de opslagloods (uitvoering voorjaar 2025).

Het financiële jaarverslag is op 21 mei 2024 door het bestuur vastgesteld. Het is als bijlage bij dit jaarverslag gevoegd.

Koster & de kerk

Marieke Kuen en Wouter Jesse van Koster & de kerk ontvangen de bezoekers van de kerk altijd gastvrij en zijn niet alleen een steun en toeverlaat bij begrafenissen, maar ook bij andere evenementen en culturele activiteiten. Zij hebben in 2024 met de mooie zomer een goed seizoen gedraaid. Het Kerkplein is voor fietsers en wandelaars een prettige pleisterplaats.

Activiteiten

Cultureel programma

Ook dit jaar kwam er weer een rijk cultureel programma tot stand met zes dubbeltentoonstellingen in de zomer en met concerten en (jeugd)theater in de wintermaanden, georganiseerd door resp. het Expositiegilde en het Cultuurgilde.

Op 21 januari was Maria de Fátima te gast met *Fado voor altijd*. Op 4 februari waren de Steunpilaren uitgenodigd voor het jaarlijkse Steunpilarenconcert, met dit keer David Vos' *Tour de chant*. Het Amsterdams Smartlappen Koor trad op 18 februari op, gevolgd door Squaek Klarinet Kwartet in de serie Toptalenten van het Conservatorium op 3 maart. Henk Zwart bracht op 21 maart *De Mattheüs volgens Henk*, een uitvoering op zakformaat. Sacha Bronwasser vertelde op 4 april over haar boek *Luister*. 14 april gaf Polysemía een concert met madrigalen, in het kader van Toptalenten. Aansluitend op de Nationale Dodenherdenking op 4 mei bracht Nadja Filtzer een korte versie van haar voorstelling *Mijn zwervend Hart* (in het kader van Theater na de Dam), de volledige versie van deze voorstelling speelde ze op 6 mei. Het laatste evenement vóór de zomer, Elisa Marango met *E ricominciò il suo canto* op 26 mei, was een samenwerking met wijksteunpunt DRAAI33. Theater Tique opende met *Eigenwijs Konijn* het culturele seizoen voor de jeugd op 29 sept. Trio Panville deed dit op 13 oktober voor de volwassenen met het concert *Water voor de dorst*. Pianist Florin Mantale was op 10 nov voor de tweede keer te gast in de Broeker kerk.

Exposities

Het Expositiegilde organiseerde tussen eind april en begin oktober om de zes weken nieuwe tentoonstellingen.

Op 27 april 2024 begon het zomerseizoen met de expositie van tekeningen en aquarellen van Johannah de Vries en met beelden en wandobjecten van Carolien Broersen. In juni/juli waren schilderijen van Gerard Rosbach en aquarellen van Rik Verdenius te zien en vervolgens in juli/augustus schilderijen en tekeningen van Randi Vettewinkel en aquarellen en tekeningen van Nynke van Zwol. De laatste tentoonstelling in augustus/oktober toonde olieverfschilderijen van Karin Janssen en monotypes van Iris Bijleveld.

Op 30 nov en 1 dec vond onder het motto *Kunst met een kus - Pareltjes voor de feestdagen* voor de derde keer de goed bezochte kunstmarkt plaats, waar kunstenaars uit Broek en omgeving werk verkochten. Even later vond op 14 december een gezellige Kerstmarkt plaats.

Overig

De Boekentafel in de kerk was de hele zomer open en de Rommelmarkt had plaats op 13 april. Beide activiteiten leverden een mooie opbrengst voor het onderhoud van het gebouw op.

Naast de Stichting ontplooiden ook de kerkelijke gemeente, de koren, de Broeker Gemeenschap, Broekelicious en de Jeu de Bouleclub diverse activiteiten in en om de kerk, terwijl de Stichting in de

kerk en op het Kerkplein gastvrijheid verleende aan het *Huiskamerfestival* van Theaterstichting Neeltje Pater. De tweejaarlijkse *Kunstroute* vond plaats op 1 en 2 juni, even later volgde Broekpop op 8 juni met de *Broeker Springparty*. De intocht van de Sint was op 24 november, de koren gaven diverse concerten en Neeltje Pater zette weer een mooie kerstboom neer op het plein. We eindigden het jaar feestelijk met *Bubbels&Bollen*.

Vrijwilligers in Gildes

De stichting kan een beroep doen op een grote groep vrijwilligers die in 'gildes' zijn georganiseerd, bijvoorbeeld op het gebied van onderhoud en schoonmaak, culturele activiteiten (exposities, concerten, theatervoorstellingen, historie) en fondsenwerving. De gildes bestaan uit vrijwilligers die reeds binnen de kerkelijke gemeente actief waren en door veel nieuwe, door de stichting geworven leden. Gildes werken zo veel mogelijk zelfstandig en worden waar nodig door het bestuur ondersteund. Zoals het geval is bij het bestuur is ook bij verschillende gildes sprake van een geleidelijke overdracht van de werkzaamheden aan nieuwe leden. Dit leidt naast continuering van bestaande activiteiten tot nieuwe impulsen en uitbreiding van het aanbod van activiteiten. Ook in 2024 hebben vrijwilligers klein onderhoud gepleegd, schoongemaakt en geschilderd, was de Boekentafel tijdens Kerk Open dagelijks open en is weer een druk bezochte Rommelmarkt gehouden.

Het Communicatiegilde informeerde iedereen over de voortgang van het onderhoud, culturele activiteiten en ander nieuws. De kanalen zijn: website, Nieuwsbrief, Facebook, Instagram en verder flyers en affiches voor de evenementen. Ook verschenen onze persberichten regelmatig in de (publicatie) Broeker Gemeenschap, in De Waterlander en weleens in het Noord-Hollands dagblad en maakte omroep PIM af en toe een opname.

Het Steunpilarengilde verwelkomde twee nieuwe leden die in de plaats kwamen van twee van de oprichters die het gilde in 2022 hebben verlaten. Zij zetten zich met verve in voor de fondsenwerving. Veel langdurige contracten met donateurs zijn verlengd. Het Steunpilarenconcert begin april was zeer goed bezocht. Voor steunberen organiseerden we een gezellige borrel. Met de donaties kan de Stichting onder meer over de in het kader van de subsidieregeling voor groot onderhoud noodzakelijke eigen middelen beschikken. Met het Steunpilarengilde voeren we twee keer per jaar overleg.

Al onze vrijwilligers nodigden we uit voor een bijeenkomst op zaterdagmiddag 9 november. We hadden een bijzonder cadeau in petto. Speciaal voor ons speelden Broeker voordrachtskunstenaren (van Neeltje Pater) nog één keer *Het Poëtisch Rariteitenkabinet*, de meest bewierookte voorstelling van het afgelopen Huiskamerfestival. Na afloop informeerde het bestuur zoals gebruikelijk de aanwezigen over het reilen en zeilen van de stichting. In december waren alle vrijwilligers welkom voor koffie & taart onder de enorme kerstboom in de kerk, hetzij tijdens de kunstmarkt, hetzij tijdens de kerstmarkt.

Instandhouding gebouw

In het kader van het groot onderhoud van de kerk zijn in februari de werkzaamheden aan de noordgevel afgerond door Reno-Dijk. Een mijlpaal werd bereikt: de kerk is (bijna) rondom wind- en waterdicht. De laatste werkzaamheden wachten op de restauratie van de toren.

Sinds 2023 beschikken we over een Meerjarenonderhoudsplan. Het MJOP is tot stand gekomen in samenwerking met Peter de Vries (Bureau BAK) en het onderhoudsgilde. Nu konden we een langere termijnplanning maken waarin ook de binnenkant van de kerk en de faciliteiten zijn meegenomen. Ook het Steunpilarengilde baseert het wervingsplan voor de komende jaren op het MJOP.

We hebben in 2024 enkele grotere projecten voorbereid die in 2025 uitgevoerd zullen worden. Zo is er een programma van eisen voor de keuken in de Kosterij opgesteld die professioneler ingericht wordt. Er kwam een voorstel tot stand voor een community project “Broek knapt op” met als doel een grondige renovatie van de kleine loods van de stichting die als (enige) opslag dient. En de kroonluchters zullen worden gerestaureerd met steun van verschillende fondsen en het steunpilarengilde. In 2024 deden we ook veel onderzoek naar de daken van de kerk. Die zijn aan de beurt voor groot onderhoud en deels grondige renovatie. Daarbij kijken we ook naar duurzaamheid, bijvoorbeeld energiebesparende maatregelen zoals isolatie en zonnepanelen. Naast het kostenaspect speelt hierbij een belangrijke rol in hoeverre de kerk als monumentaal gebouw geschikt is voor dergelijke maatregelen.

Afronding van het werk aan de gevels, maar ook bijvoorbeeld renovatie van het stucwerk binnen, kan plaatsvinden wanneer de Gemeente de herstelwerkzaamheden aan de toren gaat uitvoeren. Meetpunten houden de toren sinds 2023 ‘in de gaten’, als opmaat naar de renovatie. Inmiddels weten we dat de fundering van de toren niet vervangen hoeft te worden, waardoor de gevolgen van de renovatie minder ingrijpend zijn voor het kerkgebouw en de kosterij. We stemmen onze voornemens en planning af op de planning van de gemeente.

Klein(er) onderhoud

Kleine klussen en schilderwerk wordt doorlopend door vrijwilligers gedaan. Hier past wederom een groot ‘dankjewel’. Andere en/of grotere klussen moeten we uitbesteden. Zo laten we bijvoorbeeld jaarlijks een aantal stoelen restaureren door een vakman en zijn er lekkages langs de muren, het dak en bij de verwarming verholpen door een aannemer.

Duurzaamheid en energiebesparende maatregelen

In januari 2022 ondertekende de stichting een intentieverklaring, op grond waarvan het Rijk en de provincie Noord-Holland uren ter beschikking stelden om uitgebreid duurzaamheidsonderzoek naar het kerkgebouw te laten doen, door bureau *De Groene Grachten* uit Amsterdam. Deze organisatie is gespecialiseerd in onderzoek naar verduurzaming van historische gebouwen. De adviezen uit hun rapport dat er inmiddels ligt, hebben we deels kunnen opvolgen.

Veiligheidsplan

In 2021 is een risico-inventarisatie kerkgebouw gemaakt, volgens het handboek VBMK (Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen). Het ‘veiligheidsplan’ dat daaruit voortvloeide wordt door het bestuur eens per jaar geüpdatet.